

Kodrič tik pred odločilnim obratom?

Tržaški publicist Ravel Kodrič je moji knjigi Anatomija političnega zločina posvetil daljši zapis, ki ga je Nedeljski dnevnik objavil v treh celostranskih nadaljevanjih, 4., 11. in 18. januarja 2017, na kar sem se odzval s pismom v Odmevih 1. februarja 2017. V Nedeljskem dnevniku z dne 8. februarja pa me Kodrič kar neposredno nagovarja z odprtim pismom. Vse to me navdaja z mešanimi občutki. Po eni strani se bojim, da gre za tratenje javne pozornosti, po drugi strani upam, da bo to javno mlatenje naposled le navrglo vsaj nekaj koristnega zrnja.

Kodriču je vsekakor treba priznati veliko vztrajnost pri iskanju in komentiranju »arhivskih drobcov o zločinu v l. Rossetti«, kot jih je nekoč sam poimenoval. Žal pa rad zaide na stranpota, kar sam potrjuje z večkratnimi korenitimi spremembami lastne raziskovalne smeri.

Tako tržaški publicist v pismu uredništvu Primorskega dnevnika z dne 17. julija 2015 zagovarja tezo, da so dr. Stanka Vuka, njegovo ženo Danico Tomažič in dr. Draga Zajca 10. marca 1944 v Trstu umorili pripadniki OF, ker naj bi »nemški okupator in njegovi slovenski sodelavci imeli z Vukom svoj načrt in račun«. V dolgem zapisu, ki ga je Primorski dnevnik objavil v štirih celostranskih nadaljevanjih 5., 6., 10. in 12. marca 2016, pa isti avtor nakazuje možnost, da so zločin naročili ali navdahnili četniško usmerjeni krogi in izvedli slovenski agenti pod neposredno nemško komando.

Kodrič v Nedeljskem dnevniku 4., 11. in 18. januarja 2017 skuša dokazati, da sta se zakonca Vuk v času zločina najbrž skupno z Zajcem pripravljala na beg v Švico, in ne na odhod v partizane, kot menijo mnogi, z menoj vred. V odprtem pismu, ki ga je v Odmevih naslovil name 8. februarja 2017, pa isti avtor namiguje, da so Vuka pokončali slovenski četniki, ker naj bi nameraval iz njihovih vrst pres-

topiti k partizanom – in torej ne iti v Švico. Dobesedno piše: »Vuk se je očitno ne dovolj konspirativno pripravljajal presedlati od dr. Toneta Krošla ter od tedaj že nemškega talca in iz gestapovskega 'Park Hotela' na Bledu v Trst poslanega sodelavca polkovnika Karla Novaka h Kocbeku in Kidriču.«

Kdo ve, mogoče bo Kodrič po tolikih obratih naposled le našel pot do razlage, ki jo razvijam in utemeljujem v svoji knjigi: Vuka (in posledično preostali dve žrtvi) so umorili komunisti iz vrst OF, ker je nameraval v partizane, a kot vodja primorskih krščanskih socialcev, kar je bilo za KPS mo-teče. Kodrič ni tako daleč od te rešitve, saj se ji je med enim in drugim obratom že z obeh strani približal. Ločeno je namreč že kdaj zagovarjal bodisi tezo, da so trojni umor izvedli pripadniki OF, bodisi tezo, da je Vuk (najbrž z ženo in mogoče celo z Zajcem) nameraval v partizane. **Mag. Martin Breclj, Devin (Trst)**

Drugi odgovor Ravlu Kodriču na prispevek v Nedeljskem dnevniku 1. februarja 2017

Pozdravljeni, g. R. Kodrič!

Mislim, da sem vam na vaše glavno vprašanje že odgovoril – namreč da je moj oče nameraval sam oditi v partizane iz Trsta, kar so potrdili tudi njegovi tržaški znanci. Poleg tega niti oče niti moja mama ali kdo drug v družini ni vedel za usodo materinega brata Aleksandra - Sandija Prešerna. Omenjeni je bil kot plavogardist hudo ranjen 10. septembra 1943 v Grčaricah, nogi pa so mu odrezali v partizanski bolnici v Kočevju. Usmrčen je bil, kot je to zapisal dr. Tone Ferenc v knjigi »Dies irae« (na str. 596), 24. oktobra 1943 v gozdu blizu Grčaric, skupaj s 15 drugimi, ki, kot podčrtuje avtor, sploh niso bili ničesar obsojeni (z njim vred sta bila usmrčena še dva težka ranjenca na nosilih). Sicer imate povsem prav, ko govorite, da je v tem primeru šlo za zločin – med najbolj zavrženimi, do katerih se je partizanska osvobodilna vojska spozabila. Če bi to vedela moja mama, gotovo ne bi bila več pripravljena tvegati življenja za prenašanje ponarejenih izkaznic iz Trsta v Ljubljano in tudi

očetu bi se mogoče spremenil odnos do partizanstva, kljub temu da so njegovega brata z ženo in moža njegove sestre že septembra 1943 Nemci, ob asistenci domačih pomočnikov (pripadnikov domobranske politične policije), poslali v Dachau. Tukaj ne bom komentiral vaših ugibanj, da bi mama morda le lahko kaj izvedela, ali celo nadvse nesramnih podtikanj, kot na primer, da ni uspela opraviti Antigone notranje zapovedi itd. Na vsak način je o kruti usodi brata izvedela šele kasneje, verjetno takrat, ko so v avgustu 1944 ta trupla našli in odkopali (T. Ferenc, prav tam, str. 654), vendar se o tem ni hotela nikoli pogovarjati.

Nekoliko vznemirjen omenjate bratranca moje mame, ki naj bi bil pomemben Mihailovičev obveščevalec z dostopom do različnih obveščevalnih centrov in da torej ni mogla biti povsem nevedna. Če se razumeva, za katerega bratranca gre, je že stari oče Ivan Prešem pred vojno pretrgal stike z njim (baje predvojnimi komunistom) potem, ko je bil nekaj časa pri njem zaposlen. Ne vem, zakaj ne omenjate vsaj še enega bratranca, ki je bil med vojno ves čas partizan na Gorenjskem in je po vojni posredoval pri vrnitvi prvega iz Italije. Čez nekaj časa so ga sicer obtožili, da je sodeloval z Nemci, in ga je Vrhovno sodišče LRS 16. 4. 1948 obsodilo na smrt. Vendar je sodbo Vrhovno sodišče RS dne 24. 9. 2009 v enem delu razveljavilo.

Iz vaših nadaljevanj ponovno ugotavljam, da vaša izvajanja izhajajo iz nenavadne predpostavke, da je razlog za trojni umor treba iskati v obnašanju žrtev, s čimer, kot se zdi, preusmerjate pozornost od storilcev na žrtve, kot da bi si žrtve zaslužile takšen konec. Ne omenjate namreč »iniciatorjev in izvajalcev tega zločina, ki bi ga prav tako lahko označili za spreverženo dejanje. Prav tako ne načenjate kakšnega širšega vprašanja, kot na primer, zakaj je E. Kardelj že leta 1942 taktično pozval k zaostitvi razrednega momenta in prelevitvi odpora iz NOB v revolucijo, kar pa je najbrž že preveč.

Knjiga B. Breclja je prispevek k odkrivanju resnice, da bi bila prepričljivejša, bi bilo treba še kaj domisliti, čeprav se zdi, da je zgodba prišla do točke, ko o storilcih skoraj ni mogoče

dvomiti. Pri tem ima zame in še za mnoge druge, ki jih poznam, zelo velik pomen ugotovitev uglednega zgodovinarja dr. J. Pirjevca, ki je nesporen strokovnjak tako za jugoslovansko zgodovino kot še posebej za zgodovino NOB, kdo stoji za tem umorom, ki jo je zapisal že l. 2009 in jo verjetno tudi vi poznate.

Ker mislim, da je ta polemika preseгла okvir običajno sprejemljivega argumentiranja in dobrega okusa, je ne nameravam nadaljevati. Vam pa želim uspeha pri raziskovanju, kot pravite, bolj primorskih plati tega trojnega umora. **Dr. Drago Zajc**

Napad na barako in nahrbtnik z milijoni (zadnjič)

Če vojak bivše JLA, pa še vojaški policist, zmerja generala te bivše JLA, potem je vsekakor nekaj narobe, ali z vojakom ali generalom!

Bralci naj presodijo, saj je verjetno tako menilo tudi uredništvo, ko je objavilo »prekratki odgovor« Bruna Tekavca. Namesto da odgovori na postavljena vprašanja in se opraviči za žalitve, ponovno sprevrča dejstva in besede.

Ker vem, da je B. Tekavec skregan s svojim polbratom Gašperjem, mi niti na kraj pameti ni padlo, da bi ga nagovarjal, naj z njim vzpostavi zvezo! To si je enostavno izmislil.

Obregne se ob napačen datum (leto 1988, podatek sem dobil od njegovega polbrata Gašperja), ko naj bi njegov pokojni oče zapisal nekaj spominov iz pogovora s tigrovcem Majnikom v Ribnici, pa razpreda, kako komunisti ne verjamejo v nebesa in da so na delu peklenške sile (oče je menda umrl 1983).

Navaja tudi, da sem se odločil braniti »čast človeka brez časti in morale« (njegovega očeta, seveda), pozabi pa, da sem javno zapisal, da je bil po partijskih dokumentih njegov oče celo »velika baraba«!

In glavno: pravi, da nikdar ni bil »pripadnik DSLO«, temveč samo pripadnik JLA! V zadnjem Nedeljcu sem namreč napisal, da je »delal na prijavnici DSLO v Beogradu«, on pa zdaj fantazira o nečem povsem drugem!

Namreč, vojaški policist Bruno Tekavec je po zaslugi svojega pokojnega očeta, podpolkovnika JLA Filipa Tekavca - Gašperja, vojaški rok odslužil kot vojaški policist in bil v službi na prijavnici v stavbi DSLO (Državni sekretariat za ljudsko obrambo) v Beogradu, pa je tako imel priložnost spoznati tudi mojega nekdanjega načelnika generala Ivana Miškovića. Tako se mi je v pogovoru na njegovem domu v Medvodah pohvalil bivši vojaški policist.

V svojem zapisu nato doda novo žaljivko, češ: »Zgodovino naj pišejo poštteni raziskovalci in ne generali, zlonamerni amaterji.«

Bralci Nedeljskega ga poznajo kot TV-pričevalca, ki je obrnil ploščo in zdaj išče tudi izdajalca tigrovcev na Mali gori 13. maja 1941 (našel je svojega očeta), obenem pa tudi »demokratsko« napada in žali sogovornika, generala. **Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju, Ljubljana**

Popravek in opravičilo

V članku novinarja Cirila Brajerja »Partija ga je odstavila in zaposlila« v Nedeljskem dnevniku dne 1. februarja 2017 na strani Popotna srečanja v intervjuju med menoj in novinarjem je prišlo do moje netočne navedbe in razumevanja dejstev dogodka, ko v zgodbi omenjam g. Pavleta Čelika.

Na vprašanje »Torej vas je odstavila partija?« je v intervjuju odgovor: »Pravzaprav da, a me je, svoje vrste nesmisel, prav ta partija tudi zaposlila. Po predaji oblasti je bila moja naloga razpuščati osnovne organizacije na terenu. Hude zgodbe, razočaranja, kako lahko predajamo oblast brez vedenja, kaj nas sploh čaka! Pavle Čelik je bil name besen kot ris, ker da ga mečem iz partije. Ta sestop brez načrta, brez seznanjanja ljudi, kam stopajo, res ni bil odgovoren.«

Pravilno bi moralo glasiti takole: »Pavle Čelik je bil jezen na takratni režim, ker so ga v občinski organizaciji ZKS Ljubljana – Center že prej sami nameravali izključiti iz partije.« Gospodu Pavletu Čeliku se javno opravičujem za nejasno navedbo – dikcijo. **Karel Lipič**